

एस. मोहिंदर - भाग २

‘जमीन के तारे’ या चित्रपटाने डेझी इरानीला बाल कलाकार म्हणून अमाप प्रसिद्धी मिळाली. या चित्रपटातील रफी, आशा आणि सुधा यांनी गायलेले ‘ओ मेरे प्यारो, जमीन के तारो’ हे गाणे श्रोत्यांना बेहद आवडले. तसेच ‘जय भवानी’ मधील जी. एस. नेपाळी यांनी लिहिलेले आणि मुकेश व सुमन यांनी गायलेले ‘शमा से कोई कह दे की तेरे रहते रहते’ हे गाणेही छान होते.

मन्ना डे आणि कोरस यांचे ‘दो दोस्त’ मधील ‘चूप जमीन आसमान’ तर ‘महलों के ख्वाब’ मधील ‘ए जान ए जिगर, घूट घूट के अगर’ हे किशोर आणि आशाचे गाणे, ‘नाता’ मधील ‘मोरे सलोन कान्हा, गाना मुरली पे वो गाना’ हे लता आणि सुधाने म्हटलेले गाणे अशी किती तरी सुंदर सुंदर गाणी सांगता येतील. परंतु याच चित्रपटातील सर्वात अनमोल रत्न म्हणता येईल असे गाणे म्हणजे लताने म्हटलेले ‘जवानी झुलती है, आशिकी झुला झुलाती है’ हे गाणे. हयातील दमदार ढोलकीसह पंजाबी लोकसंगीताच्या बाजामुळे जोशपूर्ण आणि उत्साह देणारे असल्यामुळे लोकांच्या खूपच पसंतीला आले. ‘शहजादा’ या चित्रपटातील तन्वीर नक्वी यांनी लिहिलेल्या आणि मॅडोलिनचा सढळ वापर केलेल्या तलतच्या मुलायम आवाजातील ‘गम ना कर खुषीका दौर आयेगा’ हया गाण्याने लोकांना चकित केले.

वरील चित्रपटासोबतच 'बहादुर' (१९५३), 'सौ का नोट' (१९५५), 'नयी पैसा' (१९५८), 'भगवान और शैतान' (१९५९), 'खूबसूरत धोका' (१९५९), 'झरक खान' (१९६३), 'सरफरोश' (१९६४), 'पिकनिक' (१९६६) आणि 'प्रोफेसर एक्स' (१९६६) ह्या चित्रपटांतूनही त्यांनी बरीच श्रवणीय गाणी आपल्याला दिली. कदाचित काही संगीतप्रेमी रसिकांच्या संग्रहात ती असतीलही परंतु बऱ्याच लोकांना मात्र ती माहित नाहीत.

एस्. मोहिंदर यांनी अमेरिकेत संगीताच्या बाबतीत नक्की काय केले हे कुणाला माहित नाही पण वॉशिंग्टन डी.सी. किंवा इतर ठिकाणी होणाऱ्या संगीत मेहफिलीमध्ये ते संगीतप्रेमींना जरूर भेटत असत. अगदी नव्या शतकाच्या सुरुवातीला सुध्दा हे असे चालू होते.

(समाप्त)

- माणक प्रेमचंद

('Yesterday's Melodies Today's Memories' या पुस्तकातून.)

NOTE: Among the many things India can be proud about is the wonderful music that was made in the Hindi cinema of yesteryear. Songs that touched (and still touch) the hearts of many millions of people who understand Hindustani. No matter where we were, inside or outside the country, and whether we were old or young, rich or poor, fat or thin, there were songs that kept us enjoying them. Or making life more bearable, at the least. "Yesterday's Melodies Today's Memories" is a biographical salute to all the main singers, composers, and songwriters who put out these melodies, from the start in 1931, till about 1970.

Manek Premchand's second book was "Musical Moments From Hindi Films", which celebrated 75 years of sound (and music) in Hindi Films. The author next wrote another music book called "Romancing The Song", which traces the history and changing face of lyrics in Hindi Cinema, right from 1931 till now.

After that, he wrote a third of the biography of the santoor maestro Pandit Shiv Kumar Sharma, outlining in some details the great musician's role in Hindi cinema, both as an instrumentalist and a composer.

His latest book "Talat Mahmood, The Velvet Voice" was released in May 2015. To buy his books, or otherwise write to the author, his email address is manekpremchand@gmail.com